

VZDELÁVANIE K BEZPEČNOSTI NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Terézia BAGALOVÁ - Ivana TUREKOVÁ

EDUCATION TO SAFETY IN ELEMENTARY SCHOOL

INTEGRAL SAFETY OF ENVIRONS

INTEGRAL SAFETY OF ENVIRONS '2016

ABSTRAKT

Zámerom vzdelávacích inštitúcií je nájsť odpoveď na otázku výučby bezpečnosti a ochrany zdravia, a to čo učiť, ako učiť a kedy učiť, teda aký má byť obsah, aké použiť formy a metódy vzdelávania. V súčasnosti je bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci prierezovou témou v jednotlivých vyučovacích predmetoch. Z analýzy vzdelávacích programov vyplýva, že v osnovách chýba zvýraznenie identifikácie a významu rizík, ich vznik, podmienky ich akceptovateľnosti a prevencia. Riziká a ich identifikácia by mali mať osobitnú kapitolu v rôznych predmetoch a byť ich nedeliteľnou súčasťou. Je nutné, aby boli žiaci školou a učiteľmi vedení k vnímaniu bezpečnosti v širšom kontexte. Žiak potom pristupuje k bezpečnosti ako k osobitnej disciplíne a takéto vnímanie sa prenáša aj do praktického života. V článku je podrobne rozobraná z výsledkov dotazníka na reprezentatívnej vzorke žiakov 5., 7. a 9. ročníka základných škôl úroveň vedomostí a postojov k otázkam bezpečnosti. Článok prináša aj návrh aplikačných riešení do výchovno-vzdelávacieho procesu s cieľom zvýšiť informovanosť, osvetu a znížiť úrazovosť v školách.

KEŤOVÉ SLOVÁ: bezpečnosť, zdravie, žiak, základná škola, dotazník

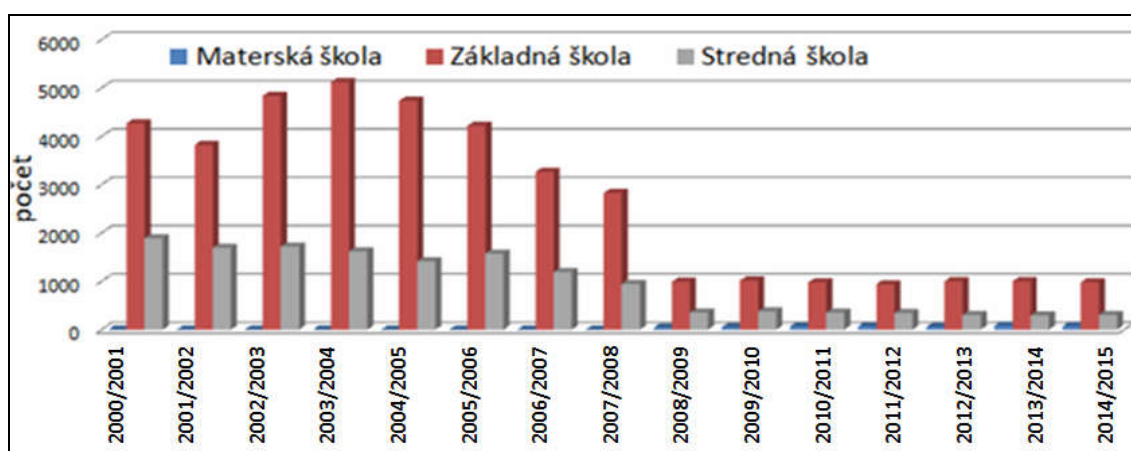
ABSTRACT

The aim of educational institutions is to find answers as to what to teach in terms of safety and health, how and when to teach it, what the content of the curricula should be and what forms and teaching methods to use. Occupational safety and health is currently a cross-cutting topic in loads of subjects. The analysis of study programmes shows that the curricula lacks risk identification and definition, its emergence, acceptability conditions and prevention. Risk assessment should create a particular chapter in a lot of the subjects and be their integral part. It is essential that the school and teachers make the students perceive health and safety in a broader context. Students then approach safety as a separate discipline and this approach later translates into practical life. The article observes in detail the survey on health and safety which we have carried out on a representative research sample made of 5th, 7th and 9th grade students of primary school. The paper also presents a draft of application solutions to educational process with the aim to increase the awareness and decrease injury rate at schools.

KEY WORDS: safety, health, pupil, elementary school, questionnaire

Úvod

V súčasnosti je bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vo vzdelávaní v SR prierezovou témou v jednotlivých vyučovacích predmetoch. Z analýzy vzdelávacích programov vyplýva, že v osnovách chýba zvýraznenie identifikácie nebezpečenstiev a významu rizík, ich vznik, podmienky ich akceptovateľnosti a prevencia, zameraná na zníženie úrazovosti žiakov [2]. Žiak musí pristupovať k bezpečnosti ako k osobitnej disciplíne, ktoré rozvíja na konkrétnych predmetoch a činnostiach. Takéto vnímanie sa prenáša aj do praktického života [1]. Štatistické údaje MŠ SR od roku 2008/2009 o školskej úrazovosti poukazujú na fakt, že najviac školských úrazov bolo evidovaných na ZŠ (Obrázok 1) [3].

Obr. 1 Štatistické údaje o úrazovosti žiakov v SR

Školským úrazom je úraz žiaka, ktorý sa stal pri výchovno-vzdelávacej činnosti na školách, pri nepovinnnej činnosti organizovanej školou, v priamej súvislosti s činnosťou v škole a pri činnostiach, ktoré žiak vykonal na príkaz alebo so súhlasom učiteľa, povereného zamestnanca [5].

Relatívnym kritériom pre porovnanie úrazovosti je index úrazovosti rátnaný podľa vzorca 1:

$$I_u = (P_u / P_z) \times 100 \quad (1)$$

kde: I_u - index úrazovosti, P_u - počet úrazov, P_z - počet žiakov, ktorí v sledovanom období navštevovali školy.

Zo štatistických údajov bola analyzovaná úrazovosť detí a žiakov na MŠ, ZŠ a SŠ pomocou indexu úrazovosti v Slovenskej republike. Výsledky sú uvedené v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Vývoj úrazovosti na školách v SR v percentách

Školský rok	Úrazovosť v percentách					
	MŠ		ZŠ		SŠ	
	SR	ČR	SR	ČR	SR	ČR
2008/2009	1,1	2,3	82,1	67,3	16,8	30,4
2009/2010	1,7	2,5	82,2	65,2	16,0	32,3
2010/2011	1,7	2,4	83,2	69,6	15,1	28,0
2011/2012	1,7	2,9	84,3	68,6	14,0	28,5
2012/2013	1,3	3,1	85,1	68,8	13,6	28,0
2013/2014	1,5	2,0	85,6	67,8	12,9	30,2
2014/2015	1,6	3,7	85,8	67,7	12,6	28,6
Priemer	1,5	2,7	84,1	67,9	14,4	29,4

Z Tabuľky 1 vyplynulo, že index úrazovosti:

- v MŠ má ustálený trend, hodnoty majú mierne zmeny. Index úrazovosti v MŠ SR je nízky (v priemere 0,09) a za posledné školské roky zaznamenal minimálne zmeny hodnôt.
- na ZŠ má od roku 2008/2009 mierne stúpajúci trend. V školskom roku 2008/2009 bol index úrazovosti na ZŠ v SR 1,77 v školskom roku 2014/2015 sa zvýšil na 1,92. Prudký nárast indexu úrazovosti na ZŠ v SR spôsobila hlavne zmena v evidencii školských úrazov.
- na SŠ má od roku 2008/2009 ustálený trend. Úrazovosť na SŠ v SR má za posledných 7 rokov približne rovnaké hodnoty indexu úrazovosti a to v priemere 0,52.

Metódy

Výskumným súborom boli žiaci základných škôl, kde úrazovosť je najvyššia. Použitou výskumnou metódou bol škálovaný neštandardizovaný postojovo-vedomostný dotazník. Zameriaval sa na okruhy: všeobecné zásady

bezpečnosti, ochrana zdravia, aplikácia poznatkov, prevencia proti úrazom, školský poriadok (povinnosti a práva), prvá pomoc. Rozdiely medzi slovne vyjadrenou intenzitou sme sa snažili sformulovať, tak boli odpovede jednoznačne pochopiteľné a zároveň odpovede mohli identifikovať menšiu alebo väčšiu intenzitu súhlasu či nesúhlasu (Tabuľka 2).

Tabuľka 2 Význam odpovedí päťstupňového slovného škálovania v dotazníku

Odpoveď	Vyjadrenie postoja alebo poznatku	Vyjadrenie časovej intenzity
Áno	Silne súhlasím	Veľmi často
Skôr áno	Súhlasím	Často
Možno	Neviem s určitosťou	Občas
Skôr nie	Nesúhlasím	Veľmi zriedka
Nie	Silne nesúhlasím	Nikdy

Výskum sa uskutočnil v období december 2015 – marec 2016. Aby vzorka dokazovaných respondentov bola reprezentatívna a zachytila aj fyzický a mentálny vývoj žiakov, výskumná vzorka pozostávala zo žiakov 5., 7. a 9. ročníka (Tabuľka 3).

Tabuľka 3 Vstupné informácie o výskumnej vzorke

škola	celkovo	na 2. stupni	Počet žiakov na 2. stupni ZŠ			
			spolu	5. ročník	7. ročník	9. ročník
ZŠ Fatranská	683	379	205	71	67	67
ZŠ Benkova	778	406	201	69	68	64
spolu			406	140	135	131

Súbor kladených otázok a a výsledky odpovedí sú v Tabuľke 4.

Tabuľka 4 Dotazník žiakom a odpovede na otázky

Číslo a formulácia otázky	odpovede v %				
	áno	skôr áno	možno	skôr nie	nie
1. Myslíš si, že je dobré vedieť, aké predmety a látky sú pre teba nebezpečné?	82,0	11,1	4,4	0,5	2,0
2. Táto značka má význam: Nedotýkať sa!	37,4	11,3	16,3	5,2	29,8
3. Udržuješ na svojom mieste a v triede čistotu a poriadok?	38,9	40,1	13,8	5,4	1,7
4. Upozornil si spolužiaka, ak by svojou činnosťou ohrozoval svoje zdravie a zdravie iných?	34,5	21,7	22,2	9,1	12,6
5. Nosíš v škole prezuvky, ktoré sú nejako, šmýkajú sa alebo ti z nich prečnievajú prsty?	5,9	3,9	4,2	5,4	80,5
6. Vždy dodržiavaš príkazy učiteľa, ktorý má dozor?	27,6	39,7	19,2	7,9	5,7
7. Prekáža ti počas prestávky v triede a na chodbe príliš veľký hluk?	28,6	16,5	14,8	17,0	23,2
8. Opustil si niekedy bez oznámenia (učiteľovi) areál školy počas vyučovania?	5,4	0,2	2,7	3,9	88,4
9. Nosíš na hodinách telesnej výchovy cvičebný úbor a obuv, ktoré sú na cvičenie určené?	75,9	14,0	4,7	2,0	3,4
10. Myslíš si, že je tento úkon bezpečný?	13,5	4,4	5,4	11,6	65,0
11. Vstupuješ do učebne informatiky, laboratória, telocvične a dielne aj bez sprievodu učiteľa?	5,4	2,5	6,7	14,5	70,9
12. Vieš o tom, že tvoji spolužiaci tajne fajčia v priestoroch školy?	11,6	3,0	14,3	10,8	60,3
13. Nosia spolužiaci do školy nože, ostré a nebezpečné predmety?	5,9	2,7	15,5	17,0	58,9
14. Súhlasíš s tvrdením, že piktogram upozorňuje na to, že látka môže pri zahriatí spôsobiť výbuch?	15,8	8,4	23,4	7,9	44,6
15. Je postava na obrázku v protišokovej polohe?	25,1	9,6	27,1	9,4	28,8
16. Je pri bezvedomí spolužiaka nutná masáž srdca?	28,8	21,7	26,6	10,1	12,8
17. Upratol si si po sebe vždy v jedálni vyliaty nápoj či polievku vyliatu na podlahe?	43,8	16,0	15,5	11,6	13,1
18. Si si vedomý, že tvoji rodičia budú platiť za škody na školskom majetku, ktoré spôsobíš?	86,5	3,9	6,4	1,5	1,7

Výsledky a diskusia

Škola má viesť nielen k bezpečnosti, k ochrane zdravia žiakov, k vedomostiam k včasnému rozpoznaníu nebezpečenstiev, správneho postupu k prevencii rizika.

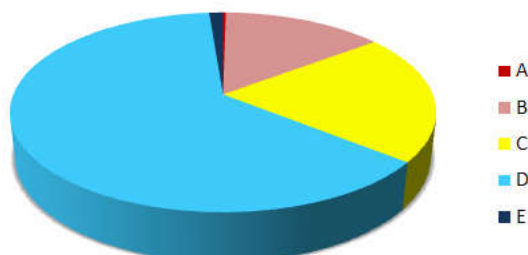
Váha, rozloženie hmotnosti a správne nastavenie popruhov školskej tašky pôsobia na držanie tela a pri nesprávnom nosení môžu spôsobiť vážne zdravotné problémy. Školské taška by sa nemali vážiť viac ako 10 % hmotnosti jej nositeľa. Hmotnosť je iba jedným z dvoch faktorov, ktoré môžu viesť k zraneniu [6]. Bolesť chrbtice sa stále častejšie sa začínajú objavovať aj u adolescentov. Je to aj na základe nesprávneho držania tela, sedavého spôsobu života, preťažovania pohybového aparátu a pre nesprávne pohybové návyky [7].

Jedna z otázok v dotazníku, spadajúca do oblasti ochrany zdravia, bola zameraná na znalosť žiakov o správnom nosení tašky a bola kladená formou ilustračných obrázkov, z ktorých si žiak mohol vybrať jednu správnu odpoveď (Obrázok 2).

Obrázok 2 Ilustračné obrázky o možnostiach správneho nosenia tašky

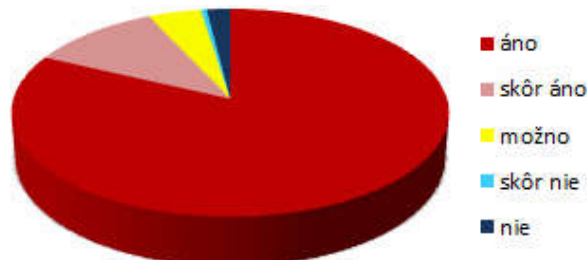
Odpovede žiakov ZŠ na položku 19 „Ako najčastejšie nosíš školskú tašku? (vyber si jeden z obrázkov a označ ho krížikom) sú na Obrázku 3.

Obrázok 3 Odpovede žiakov na položku 19 „ako najčastejšie nosíš školskú tašku?“

63 % žiakov označilo správnu odpoveď, 21 % žiakov si vybralo obrázok C, kde má žiak tašku iba na jednom pleci.

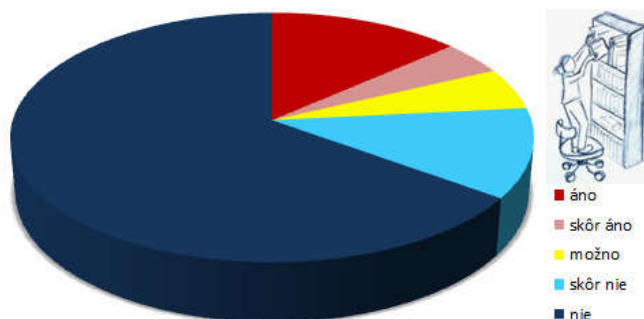
V ďalšom súbore otázok boli analyzované poznatky žiakov o opatreniach na prevenciu rizika. V dotazníku sa na túto oblasť zameriavali položky 1, 2, 3, 9, 10, 14, 17, ktorými sme zisťovali, ako žiaci poznajú opatrenia na prevenciu rizika, či si vedia na svojom mieste udržiavať poriadok a či sú žiaci vedení k rozpoznaníu nebezpečenstva a vyhodnotení miery rizika. Odpovede na otázku „Myslíš si, že je dobré vedieť, aké predmety a látky sú pre teba nebezpečné?“ sú na obrázku 4.

Obrázok 4 Odpovede žiakov na položku 1 „Myslíš si, že je dobré vedieť, aké predmety a látky sú pre teba nebezpečné?“

Cieľom otázky bolo zistiť, aký dôraz kladú žiaci na zaistenie svojej vlastnej bezpečnosti. 82,0 % odpovedalo, že poznať nebezpečnosť vecí a látok je dôležitá a iba 0,5 % odpovedalo skôr nie.

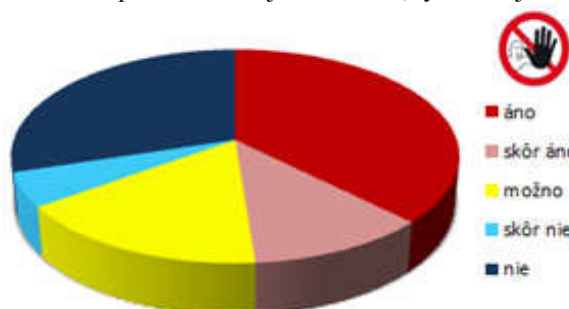
Do okruhu otázok k prevencii rizika možno priradiť aj položku 10 „Myslíš si, že je tento úkon bezpečný?“ Úkon na Obrázku 5 nie je bezpečný, pretože na prácu vo výške sa použil nesprávny pracovný prostriedok, ktorým je stolička na kolieskach.

Obrázok 5 Odpovede žiakov na položku 10 „Myslíš si, že je tento úkon bezpečný?“

Správnu odpoveď *nie* označilo 65 % žiakov. Ostatní uviedli buď nesprávnu odpoveď alebo nevedeli zaujať stanovisko (23,3 %). Možno konštatovať, že 1/4 žiakov nevie správne vyhodnotiť riziko.

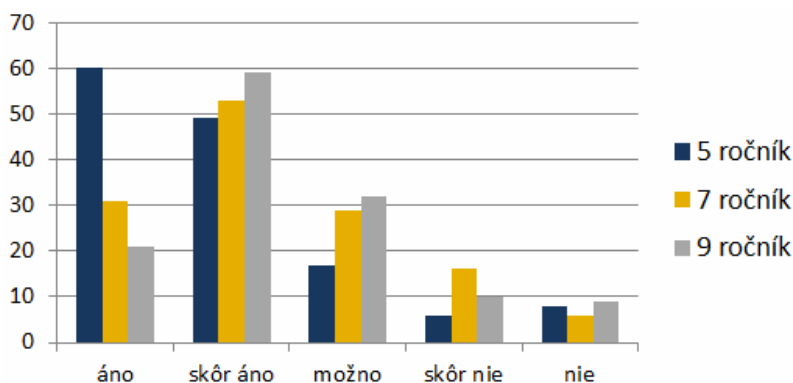
Zisťovali sme, či žiaci ZŠ poznajú význam **bezpečnostnej značky** „Zákaz vstupu nepovoleným osobám“. Táto značka sa môže vyskytovať aj v priestoroch školy, ako aj v priestoroch mimo školy, kam idú žiaci v rámci iných organizačných foriem výchovno-vzdelávacieho procesu. V dotazníku bola zvolaná náročnejšia formulácia otázky: „Táto značka má význam: Nedotýkať sa!“, výsledky sú uvedené na Obrázku 6. Je dôležité, aby boli žiaci vzdelávaní o bezpečnostnom značení. Tým, že by žiak neporozumel významu bezpečnostnej značky, by mohlo byť ohrozené žiakovo zdravie alebo bezpečnosť. Čím je žiak starší, tým častejšie sa stretáva s týmto označením.

Obrázok 6 Odpovede žiakov na položku 2 „Táto značka má význam: Nedotýkať sa!“

Odpovede žiakov ZŠ sú v nasledovnom poradí: áno 37,4 %, nie 29,8 %, možno 16,3 %, skôr áno 11,3 %, skôr nie 5,2 % (Obrázok 6).

Ak porovnáme odpovede žiakov v jednotlivých ročníkoch, boli identifikované významné rozdiely v položkách 6,7,16. Žiak prechádza jednotlivými vývojovými etapami, dospieva, menia sa jeho postoje k sebe samému, k spolužiakom učiteľom.

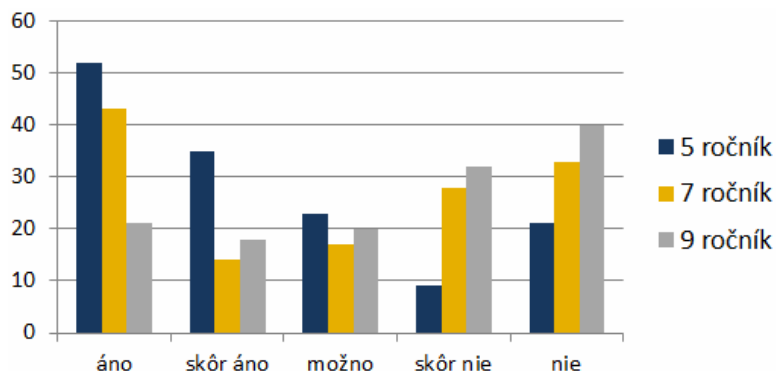

Obrázok 7 Odpovede žiakov na položku 6 „Vždy dodržiavaš príkazy učiteľa, ktorý má dozor?“

Najvýznamnejšie rozdiely medzi odpoveďami žiakov ZŠ boli na položku 6 „Vždy dodržiavaš príkazy učiteľa, ktorý má dozor?“. V 5. ročníku odpovedalo najviac žiakov *áno*, v 7. ročníku a 9. ročníku odpovedalo najviac žiakov *skôr áno*. Žiaci v puberte (7. ročník) sa voči dospelým stavajú veľmi kriticky. Objavuje sa úsilie vybrať si sám novú autoritu. Túžba po samostatnosti ich ženie čím skôr sa dostať spod vplyvu rodičov alebo učiteľov, čo im dávajú najavo prejavmi vzdoru a revolty, negatívnym prístupom a teda aj potieraním príkazov, ako je uvedené na Obrázku 7.

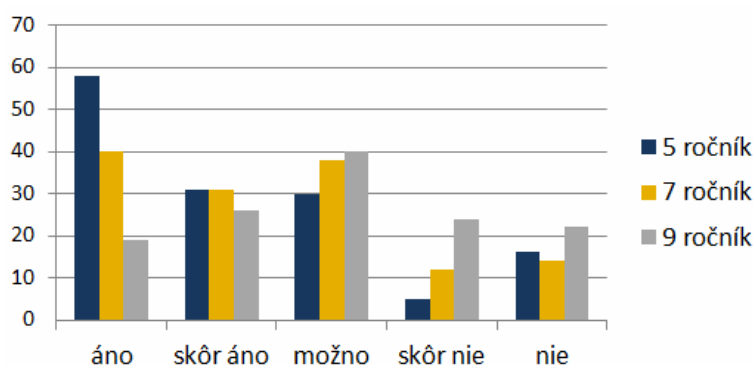
Významné rozdiely boli medzi odpoveďami žiakov ZŠ na položku 7 „Prekáža ti počas prestávky v triede a na chodbe príliš veľký hluk?“ (Obrázok 8).

Žiakom 5. ročníka výrazne prekáža hluk počas prestávky v triede a na chodbe, na rozdiel od žiakov 9. ročníka, ktorým tento hluk neprekáža. Ukončenie 1. stupňa ZŠ je spojené nielen so zmenou vyučovacieho štýlu (očakáva sa väčšia samostatnosť, zmena triedneho učiteľa, kontakt s viacerými učiteľmi), ale aj so zmenou výchovno-vzdelávacieho priestoru – triedy na 2. stupeň. Žiaci v 5. ročníku sa na začiatku musia aklimatizovať na nový priestor a mierne odlišný učebný proces. S novým priestorom je spojený aj kontakt so staršími žiakmi. Tí sú často hlučnejší, menej striktné rešpektujú stanovené príkazy, na chodbách vzniká väčšia vrava, žiaci chcú upútať pozornosť druhého pohlavia aj tým, že na seba budú upriamovať pozornosť (prehnanou hlučnosťou). Ruch spojený s hluk cez prestávky na 2. stupni je pre žiakov 5. ročníka nový a zároveň aj rušivý prvok, postupne si naň však zvyknú a prestanú ho vnímať ako rušivý element.

Obrázok 8 Odpovede žiakov na položku 7 „Prekáža ti počas prestávky v triede a na chodbe príliš veľký hluk?“

Žiaci v rámci vyučovacieho procesu získavajú informácie o postupoch a spôsoboch poskytovania prvej pomoci. Preto bola formulovaná otázka, ktorej cieľom bolo zistiť správny postup v prípade bezvedomia spolužiaka, výsledok je uvedený na Obrázku 9.

Obrázok 9 Odpovede žiakov na položku 16 „Je pri bezvedomí spolužiaka nutná masáž srdca?“

Pri bezvedomí je nežiaduce vykonávať masáž srdca, pretože postihnutý má životné funkcie (vedomie, dýchanie a krvný obeh). Správnych odpovedí bolo veľmi málo, žiaci vo veľkej miere odpovedali nesprávne alebo neurčito (odpoveď *možno*).

Diskusia

Približne 2/3 žiakov pri otázke o nosení tašky označilo správnu odpoveď. Nakoľko sa jedná o subjektívne hodnotenie, iný názor majú lekári a učitelia. Nedostatok pohybu, nevhodné a preťažené školské tašky, ktoré deti držia často v jednej ruke, nevyhovujúce podmienky školskej práce – dlhé a nesprávne sedenie v školských laviciach a za počítačom. To všetko sú príčiny, prečo vysoké percento ortopedických chýb (skolióza, kyfóza, ploché nohy a pod.) vzniká v školskom a dorastovom veku. Ak sa uvedené chyby včas nepodchytiť, poškodenie chrbtice môže byť ireverzibilné. K preventívnym zdravotným opatreniam patria:

- zabezpečenie primeraného školského nábytku,
- pedagogickí pracovníci by mali dbať a upozorňovať žiakov na správny spôsob sedenia podľa vyhlášky č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež),
- nosenie správnej ortopedicky vyhovujúcej obuvi,
- sledovanie správneho nosenia a hmotnosti školských tašiek,
- vytváranie podmienok a presadzovanie voľného pohybu počas prestávok a telesnej výchovy

Z vykonanej analýzy poznatkov žiakov o opatreniach na prevenciu rizika sme zistili, že 93,1 % opytovaných žiakov súhlasí s tým, že je dobré vedieť, aké predmety a látky sú pre nich nebezpečné, ale len 1/3 žiakov poznala správny význam bezpečnostnej značky „Zákaz vstupu nepovolaným osobám“. 52,5 % opytovaných žiakov poznalo význam chemického piktogramu pre korozívne a žieravé látky, s ktorým sa stretávajú aj v domácnostiach. Vedomosti žiakov v súvislosti s poznaním chemických piktogramov sa postupne od 5. do 9. ročníka zlepšujú, čo súvisí s poznatkami, ktoré získavajú žiaci napríklad na hodinách chémie. Otravy sú v rámci neúmyselných úrazov na 3. mieste a popáleniny na 4. mieste u detí [4]. Nové zmeny „v chemickej legislatíve“ sa vzťahujú na označenie chemických látok a to aj bežných chemikálií, ktoré sa vyskytujú v škole či v každej domácnosti. Z odpovedí žiakov vyplýva, že až 47,6 % nevedelo priradiť piktogramu správny význam a ani správne identifikovať nebezpečenstvo, ktoré im potenciálne hrozí. Preto odporúčacím opatrením je začleniť túto oblasť do edukácie žiakov ZŠ.

76,6 % odpovedalo správne, že úkon (žiak stojí na kancelárskej stoličke) zobrazovaný na obrázku je nebezpečný. Žiaci poznajú a dodržiavajú iba niektoré opatrenia na prevenciu rizika.

Chodby sú zdrojom hluku, ktorý býva intenzívne vnímaný najmä v čase prestávok. Príliš veľký hluk počas prestávok v triede a na chodbe najviac prekážalo žiakom v 5. ročníku, o niečo menej žiakom v 7. ročníku a najmenej žiakom v 9. ročníku. Prestávka je príležitosťou na relaxáciu, voľný pohyb a neformálnu komunikáciu medzi žiakmi, ale aj časť procesu, kedy nadmerný hluk vyvolávaný hraničnými aktivitami žiakov [8]. SZU uvádza, že je potrebné využiť protihlukové kvality stavebného riešenia jednotlivých priestorov v školskej budove s ohľadom aj na ich účel. Podľa WHO je výrazne lacnejšie zabezpečenie zodpovedajúcich akustických podmienok v novej stavbe školy ako stavebné úpravy v hotovej budove [9].

Vedomosti žiakov z prvej pomoci sú veľmi slabé vo všetkých sledovaných ročníkoch na ZŠ. I napriek tomu, že najviac chybných odpovedí z prvej pomoci mali žiaci 5. ročníka, je potrebné zlepšiť edukáciu o postupoch prvej pomoci, čo je nielen problémom škôl, ale celospoločenským

Záver

Vo výchovno-vzdelávacom procese pod pojmom bezpečnosť a ochrana zdravia rozumieme súhrn činností, prostriedkov a opatrení, ktoré vytvárajú a zabezpečujú bezpečnostné, zdravotné podmienky a hygienické podmienky. Cieľmi výchovy BOZ na základných školách by malo byť formovanie postojov a hierarchie hodnôt žiakov v zmysle skutočností, že človek, ktorý dokáže organizovať svoj život zdravo a zmysluplne, zaujíma sa o iných ľudí a dokáže im pomáhať v prípade zdravotnej alebo inej núdze, je pripravený pre zdravý osobný, pracovný a rodinný život a individuálnu sebarealizáciu. Vo výchovno-vzdelávacom procese by mali byť žiaci vedení k dodržiavaniu hygienických zásad a zásad bezpečného konania a správania a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a aktívnej účasti na zlepšovaní pracovného prostredia.

Článok sa zameriava na zistenie úrovne znalostí a postojov na základných školách žiakov 5., 7. a 9. ročníka v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia s použitím dotazníka. Otázky boli formulované tak, sme aj zistili, ako sa v jednotlivých vývojových štádiách formovania osobnosti menia názory, vedomosti o poznávaní nebezpečenstva.

Vzdelávanie v bezpečnosti je celoživotný proces, ale je dôležité, získať silný fundament v škole a v rodinnom prostredí, ktoré môžu naozaj kreovať osobnosť a prispievať k znižovaniu nebezpečenstva a tým k znižovaniu úrazov a poškodení zdravia aj neskôr v pracovnom prostredí.

Pod'akovanie [zaradenie príspevku]

Článok bol vykonaný s podporou Kega MŠ SR projekt č.014 UKF-4/2016 s názvom „Manuál predikovania kvality prostredia v školských budovách“.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] EU-OSHA, 2004. Široké zavádzanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do vzdelávania IN: FACTS [online], č. 52/2004 [cit. 12.03.2014]. Dostupné na: <<https://osha.europa.eu/sk/publications/factsheets/52>>.
- [2] Tureková, I. - Kozík, T. - Bulla, R. - Bagalová, T. (2014) System of lifelong learning in occupational safety and health in the Slovak Republic. In: Advances in Human Factors and Ergonomics 2014. Part I.: Proceedings of the 5th AHFE Conference, Krakow, 19-23 July 2014. - Krakow : AHFE, 2014. - ISBN 978-1-4951-2104-3, P. 24-33.
- [3] MŠ SR, Úr 1-01. Úrazovosť detí, žiakov a študentov. [online] [18.09.2015]. Dostupné na: <<http://web.uips.sk/urazy/>>.
- [4] ÚVZ, 2014. Analýza stavu úrazovosti a bezpečnosti detí a mládeže v Slovenskej republike [online] [30.05.2014]. Dostupné na: <http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=2308:analiza-stavu-urazovosti-a-bezpenosti-deti-a-mladee-v-slovenskej-republike&catid=145:urazovos-deti>.
- [5] Zákon NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (Školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- [6] Ostrý D., 2007. Časté obtíže – Skolióza [online] [22.05.2015]. Dostupné na: <http://www.dostry.cz/podrobne/potize_skolioza.htm>.
- [7] Bitterová, M. - Hašková, A. – Brečka, P. (2012) Economical aspects in OHS policy creation and implementation. In: Proceedings of the international scientific symposium focused on training in occupational health and safety in Nitra. pp.19-22.
- [8] Rovný, I. 2010. Úrazy detí a mládeže a prevencia pred nimi. [online] [22.05.2015]. Dostupné na: <http://www.szu.sk/ine/verejnezdravotnictvo/urazy_Rovny.htm>.
- [9] Markvart, K., 2009. Hluk ve školách, Praha: Státní zdravotní ústav, 2002. ISBN 80-7071-210-4. 25 s. [online] [22.05.2015]. Dostupné na: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/clanky_skolstvi/ceske_skolstvi_hluk.html>.

ADRESY AUTOROV

doc. Ing. Ivana Tureková, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Katedra techniky a informačných technológií, Dražovská cesta 4, 949 74 Nitra
e-mail: iturekova@ukf.sk

PaedDr. Terézia Bagalová, PhD.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Katedra techniky a informačných technológií, Dražovská cesta 4, 949 74 Nitra
e-mail: terezia.bagalova@ukf.sk

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.